

zinficienciá, chemoterapeutiká, anti-biotiká, cytostatiká a stručne aj vitamíny. V odstavci venovanom analgetikám sa údaj o hepatotoxicite (125 mg pre dospelého) dnes najčastejšie používaného preparátu paracetamolu určite myslí dávka prepočítaná na kilogram hmotnosti (častejšie sa udáva 150 mg/kg) a nie celková dávka.

V časti venovanej priemyselovej toxikológii, ktorá dnes predstavuje samostatný medicínsky odbor, autori sa venovali hlavne problematike alifatických, aromatických a chlórovaných uhľovodíkov. Samostatnú kapitolu venovali vysokostabilným polychlórovaným bifenylom (PCB) a ich prieniku do životného prostredia.

V krátkej kapitole o veterinárnej a potravinárskej toxikológii zaujme popri známej problematike dusíkatých hnojív a pesticídov (vrátane už historického perzistujúceho DDT) aj „chutná karcinogénna strava“ (smaženie, grilovanie) a mysteriózny „syndróm čínskych reštaurácií“ (alergia na glutaman sodný).

V úvode prezentovanú predstavu autorov, že publikácia sa bude „skôr dotýkať“ než pokrývať väčšinu kapitoly toxikológie, dokumentujú stručné kapitoly toxikológie prírodných produktov (bakteriálne, rastlinné a živočíšne toxíny), toxikologickej

analýzy, súdnej chémie a metabolizmu toxických zlúčenín (prehľadná tabuľka).

Pomerne veľký priestor autori venovali dnes modernému hraničnému odboru medzi toxikológiou a ekológiou – ekotoxikológii. Popri cenných informáciách o znečisťujúcich látkach ovzdušia, vôd a pôdy je tu aj prehľad dostupných informačných zdrojov týkajúcich sa životného prostredia (webové stránky).

Za veľmi originálny prístup považujem výstižný, abecedne zoradený „slovník“ základných termínov z oblasti ochrany životného prostredia definujúci široký diapazón situácií pri hodnotení podmienok existencie živých organizmov (vrátane človeka).

Vojenské konflikty a medzinárodný terorizmus vhodne reflektuje kapitola venovaná vojenskej toxikológii otravných látok (organofosfáty, karbamáty, dusivé látky, dráždivé a pľuzgierotvorné látky) vrátane obranných látok pri likvidácii teroristov (calmative). Popri základných informáciách o jednotlivých látkach tu nájdeme aj zaujímavý historický úvod a princípy liečby (pri organofosfátoch antidotum PAM je mylne definované ako najjednoduchší organofosfát).

Kapitola venovaná drogám pokrýva široký okruh drog, prekurzorov a po-

mocných chemických látok zneužívaných v ČR a na celom svete, vrátane dnes podceňovanej najčastejšej drogy – alkoholu. Kapitola je aktuálne doplnená o informácie o medzinárodných organizáciách na potlačenie (podľa autorov zatiaľ neúspešne) nezákonnej výroby a obchodu s omamnými a psychotropnými látkami.

Publikáciu uzatvára prehľad krátkodobých a dlhodobých toxikologických štúdií na laboratórnych zvieratách.

Publikácia je síce určená predovšetkým poslucháčom medicíny, ovšem kapitoly o všeobecnej toxikológii a ekotoxikológii by mali byť „guidlines“ v práci všetkých ľudí podieľajúcich sa na materiálnom rozvoji ľudstva, ktorí, slovami hlavného autora, musia byť vzdelaní, inteligentní, pracovití a predovšetkým charaktérní, aby sa zastavil zhoršujúci zdravotný trend a kvalita životného prostredia.

doc. MUDr. Igor Bátora, Ph.D.

*prednosta Kliniky pracovného
lekárstva a toxikológie LF UK*

www.fnsnpba.sk

Slovenská republika

e-mail: igor.batora@kramare.fnsnpba.sk

Doručeno do redakce: 8. 1. 2006

Boehmeke T, Doliva R. Pocket Atlas of Echokardiography. Stuttgart: Thieme Stuttgart 2006. 225 stran. ISBN 3-13-14241-0.

Od svého vzniku před 40 lety se echokardiografie stala jednou z nejpřínosnějších a nejpoužívanějších vyšetřovacích metod v kardiologii. Široká dostupnost v současné době je dána jak rozvojem a zlevněním echokardiografických přístrojů, tak nárůstem počtu lékařů, kteří jsou schopni toto vyšetření provádět. K tomuto trendu jistě přispívá i množství kvalitní zahraniční i české odborné literatury,

kam patří i publikace Pocket Atlas of Echocardiography autorů Thomase Boehmeke a Ralfa Doliva. Těžištěm publikace, jak název napovídá, je obrazová dokumentace. Obsah je rozdělen do 3 základních kapitol: Vyšetření, M-mode a dopplerovská měření a Patologické srdeční nálezy. Čtenáře knížka přímočaře a názorně vede od úplných základů, tj. vysvětlením jednotlivých vyšetřovacích přístupů

a projekcí s popisem zobrazených struktur. Následuje kapitola o M-modu a dopplerovském vyšetření, kde je vysvětlen princip metody a možnosti využití se zobrazením fyziologických nálezů v obvykle vyšetřovaných místech. Třetí a nejrozsáhlejší částí je popis jednotlivých patologických nálezů. Tato část je systematicky řazená a pokrývá celé spektrum patologií, se kterými se běžně, ale

i méně běžně echokardiografista setkává.

Obrazová dokumentace je prezentována jednotnou formou, echokardiografická zobrazení, tak jak je vidíme na monitoru přístroje, jsou doplněna nákresem s popisem jednotlivých struktur a malým obrázkem znázorňujícím polohu vyšetřovací sondy, což výrazně přispívá k přehlednosti. Každý obrázek je do-

plněn krátkým komentářem. Celkově je kvalita obrazové dokumentace na vysoké úrovni.

Pocket Atlas of Echocardiography je prakticky zaměřená publikace určená začínajícím echokardiografistům, kterým umožní rychle osvojit si základní potřebné znalosti. Vzhledem k názorné a systematické koncepci je vhodná jako úvodní text ke studiu této vyšetřovací metody ne-

bo jako obrazový doplněk ke studiu jiné učebnice.

MUDr. Vít Mařatka
Kardiologická klinika
Krajské nemocnice, Pardubice
www.nem.pce.cz
e-mail: maratka@nem.pce.cz

Doručeno do redakce: 1. 1. 2006

Svačina Š (ed) et al. **Trendy soudobé diabetologie.** Praha: Galén 2005. Vol. 10. 225 stran. ISBN 80-7262-359-1.

Když jsem v roce 1998 listovala prvním svazkem Trendů, měla jsem radost, že se čeští diabetologové mohou poměrně „bezbolestně“ seznámit s posledními novinkami v diagnostice a léčbě diabetu. Moje obavy, že jde sice o velmi zásluhou činnost, která ale nemůže vydržet, se záhy rozplynuly. Vždyť od roku 1998 do 2004 vzniklo devět svazků! Koncem roku 2005 vyšel jubilejní desátý svazek, který změnil hlavního pořadatele, ale našťastí si zachoval formu, na kterou jsme, my čtenáři, již byli zvyklí.

Profesor Svačina zařadil do tohoto svazku práce týkající se diabetologie experimentální i ryze praktické, práce mající v Trendech premiéru, i práce již zde publikované, ale po letech revidované.

Kapitola prof. Škrhy nastiňuje nové možnosti léčby diabetu. Zatím je problematika vztahů mezi regenerací a apoptózou β -buňek čistě experimentální. Tento experiment ale nastiňuje směry, kterými se ubírají obory genové technologie.

Čeští diabetologové i diabetici se zájmem sledovali veškeré zprávy týkající se první transplantace Langerhansových ostrůvků v České republice. Vedoucím celého, dlouho a pečlivě připravovaného projektu, je docent Saudek. Obecně při všech transplantacích je problémem získávání vhodného orgánů, v tomto případě dosta-

tečného množství pankreatických buněk. Je nastíněna možnost využití kmenových buněk.

O dyslipidemii, metabolickém syndromu a diabetu již bylo napsáno množství článků i monografií. Primářka Šmahelová přichází s novým úhlem pohledu. Řeší vztah exogenně přijatého a endogenně vzniklého cholesterolu. Zdá se, že vyšetřování necholesterolových sterolů v praxi by pomohlo v rozhodování, který typ hypolipidemické léčby je vhodnější, zda použít statiny nebo ezetimib. Blíže k praxi má jistě využití rostlinných sterolů v potravě (např. již přidávány do margarínu Flora). Při konzumaci prokazatelně dochází k poklesu koncentrace cholesterolu. Velice zajímavá kapitola!

Fyzická aktivita a redukce hmotnosti jsou nejlevnější a nejpřirozenější léčbou metabolického syndromu, jehož součástí je i diabetes 2. typu. Autoři Doležalová a Haluzík ve své kapitole shrnují nejnovější poznatky o tomto, již jednou publikovaném tématu (Trendy 4). Podstatnou část věnují metabolickému syndromu. Doporučují k pozornosti čtenáře kapitulu o stresové teorii inzulinorezistence.

Profesor Rybka popisuje velice vděčné a užitečné téma, kterým je hospitalizovaný diabetik. S prodlužováním věku naší populace a zvyšováním prevalence diabetu ve vyšších ročnících lze s nadsázkou konstatovat, že té-

měř každý, z různých důvodů hospitalizovaný pacient, bude diabetik. Kapitulu by si měli povinně prostudovat všichni nemocniční lékaři.

Bariatrická chirurgie. Jen nepatrné procento diabetiků 2. typu je schopné celoživotně dodržovat diabetický režim, který obnáší pravidelnou fyzickou aktivitu a trvalé redukování hmotnosti. Měly by se podporovat veškeré léčebné metody, které usnadní nemocnému redukovat hmotnost. Přehled chirurgických metod léčby obezity se skrývá pod názvem bariatrická chirurgie. Testovala jsem několik renomovaných diabetologů. Ani jeden nevěděl, co bariatrická chirurgie může znamenat. I z těchto důvodů velice chválím zařazení tohoto tématu do Trendů.

Kniha je uzavřena kapitolou pořadatele. Profesor Svačina informuje o nových aplikačních formách inzulinoterapie. Je to téma velice žhavé a měl by o něm vědět každý praktický diabetolog. Pacienti ocení informovanost svých lékařů.

Závěrem lze jen pochválit další zdařilý svazek Trendů.

MUDr. Silvie Lacigová, Ph.D.
Diabetologické centrum Plzeň,
I. interní klinika LF UK a FN
www.fnplzen.cz
e-mail: lacigova@fnplzen.cz

Doručeno do redakce: 17. 1. 2006